

Có m t hi n t ng mà ai cũng th y đó là dân ta thích nh u. Nh u t quê lên đ n ph . Nh u m i lúc m i n i. Tác h i c a nó đã có nhi u ng i nh c đ n, lãng phí c a nó cũng đã có nhi u th ng kê, v y t i sao ng i ta v n c nh u th ga?

Nh u có muôn hình v n tr ng, nh ng nói đi nói l i thì cũng ch có hai lo i là nh u ki u nhà nghèo và nh u ki u nhà giàu. Nh c đ n nghèo thì c nh m h ng nông thôn và ti n. V đ y ta th y đa ph n thanh niên đ u say nàng men nh đi u đ . Chi u chi u, t i t i, sáng sáng l i t t p v i nhau, chén tù chén t c trông r t vui v . Lâu ngày thành thói quen, không nh u th y nh b n nh m i, nh u ri t thành nghi n. Nghi n r i thì r u là nh t th gian h n c v con. B i vì sao nên nông n i? M i ng i đ u có nhu c u vui ch i gi i trí. Nh ng ta th y đó, nông thôn có gì đ th a mãn nhu c u này. M t vài n i t ng đ i khá thì có m t sân kh u ngoài tr i, c m c t i t n g i vì hi m ho m i có đoàn văn ngh v di n hai ba đêm. Đi kh p các làng xã xuôi nam ng c b c đ ki m đ c n i nào có r p chi u phim, ch thịnh tho ng phòng thông tin văn hoá huy n h p đ ng đ c v i ai đó đ ng màn nh ph c v cho vài ba hôm là quý l m r i.

Câu l c b th thao, sân v n đ ng là nh ng th xa x ch dành cho thành ph , vì thành ph m i thu l i đ c nhi u ti n. Sách báo cũng khó có đ t s ng nông thôn, vì nhà n c ch quan tâm mà t nhân ai can đ m l m thì cũng ch dám m m t ti m lèo tèo vài ba th cho có v . Truy n hình thì có, phát thanh cũng có, mà đi n thì ch p ch n lúc có lúc không, lúc m nh lúc y u, ch a k nh ng vùng còn leo lét đèn đ u, và không ph i nhà ai cũng có ti n s m tivi hay mua cassette. Mu n vui ch i không l c lông nhông ngoài b đê, ru ng c nh đám con nít. M i x r u g o ch vài ba ngàn, bia t i thì u ng tính lít ch không tính chai, thêm m t con khô hay m t gói đ u ph ng, cũng ch ng m t bao nhiêu ti n mà anh em ta kéo nhau l i hàn huyên cũng vui. Không nói đ n trình đ văn hoá kém đ n đ n nh n th c cũng kém nông thôn, vì đó là chuy n dài c a v n đ đ u t cho giáo đ c. Ta ch gi s n u có nhi u khu vui ch i gi i trí lành m nh b ích và u đ i cho nông thôn, li u hi n t ng làm b n v i ma men có còn ph bi n?

Cũng có th nói ng c l i, thành ph thi u gì n i vui ch i sao bà con v n c kéo nhau đi nh u. Nh ng ti ng "dzô, dzô" r t khí th t các bàn nh u vang ra t n ngoài đ ng cũng cho ta th y thành ph nh u khác đ i quê. Sinh viên th c t p ph i m i c phòng nh u m i đ c g i là bi t đi u. Ông tr ng phòng "A lê, anh em!" th là ph i khăn gói tháp tùng, n u không s b cho là không hoà đ ng, hay l may ông tr ng phòng cho là ghét ông thì cũng khó s ng. Các c quan, công ty ph i lo chiêu đ i các s p l n t trung ng đ n đ còn an tâm không b khó đ sau này. Vì mi n c ng nên không ít ng i v a nghe đ n ch nh u là s n tóc gáy, th mà v n ph i lê l t t p khách h t tr n này đ n tr n khác. Nh ng b a nh u đây tính t ti n trăm cho đ n ti n tri u, tính t ti n đ ng cho t i ti n đô. Nh ng không ph i b a nh u nào cũng ph i móc ti n túi ra tr , hoá đ n ta c đem v ki m cách thanh toán l i. Th nên, c nh u ch ng c n b n tâm chia trí. Đây không còn là vì nhu c u vui ch i n a, mà là nhu c u làm v a lòng các c p trên. Nhi u ng i trong chúng ta ph i chi u lòng nh ng k có quy n th đ mua l y cái s b o đ m cho mình. Th nên, ch ng nào còn s đòi h i c a các quan thì ch ng đó nh u v n còn

trần lan thành ph.

Và đ i v i t ng ng i, nh u hay không là quy n c a cá nhân. Nh ng đ ng nh đa s không có s l a ch n nào khác. Họ c lúc đ u vì b t đ c dĩ, sau đó thành quen, quen r i thành thích. Quán nh u kh p n i, m c nhiên cái s nh u tr thành bình th ng. Nh ng đ i v i thanh niên, chúng ta có suy nghĩ gì khi cái chuy n không m y t t đ p y tr nên bình th ng trong xã h i? Có nhi u ý ki n cho r ng n c ta còn nhi u chuy n t t đ p sao không nói, l i c đ c p nh ng cái ch a t t. N u nghĩ v y, chúng ta l i m c ph i b nh sính thành tích nh nh ng ng i làm cán b nhà n c. Mu n xã h i m i ngày m t ti n b h n, chúng ta ph i m x nh ng cái ch a t t đ có m t thái đ , m t hành đ ng đúng đ n nh m kh c ph c khuy t đ m. Báo cáo thành tích, mà th ng là thành tích đ m nh nhà n c th ng làm ch khi n xã h i ngày càng l n b i. L i có m t ki u ph n lu n khác cho r ng đâu ph i l i gì l ãnh đ o n c ta, các n c khác trên th gi i h cũng có nh ng v n đ t ng t . L i suy nghĩ đó không khác gì th y nhà hàng xóm b n th u mà c đ cho rác ng p nhà c a mình ch không th y c n thi t ph i quét đ n cho s ch s . Mong r ng thanh niên chúng ta không t hào h o, không t ái v t v ãnh đ nhìn và quan tâm đ n nhi u v n n n c a đ t n c.